

Právní pojetí umělých bytostí

Masarykova univerzita, Brno 10.4.2008

Alžběta KRAUSOVÁ

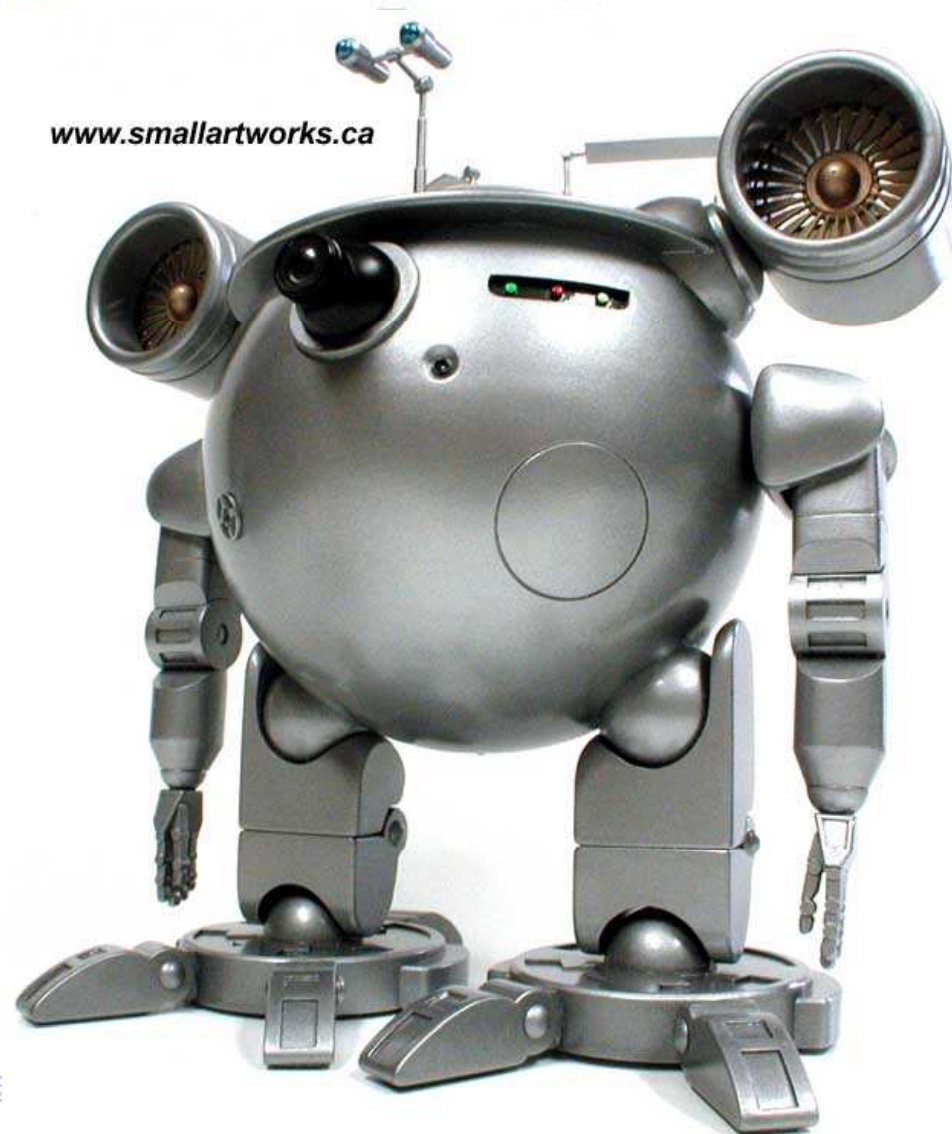
<http://www.law.kuleuven.be/icri>

Umělá bytost

?

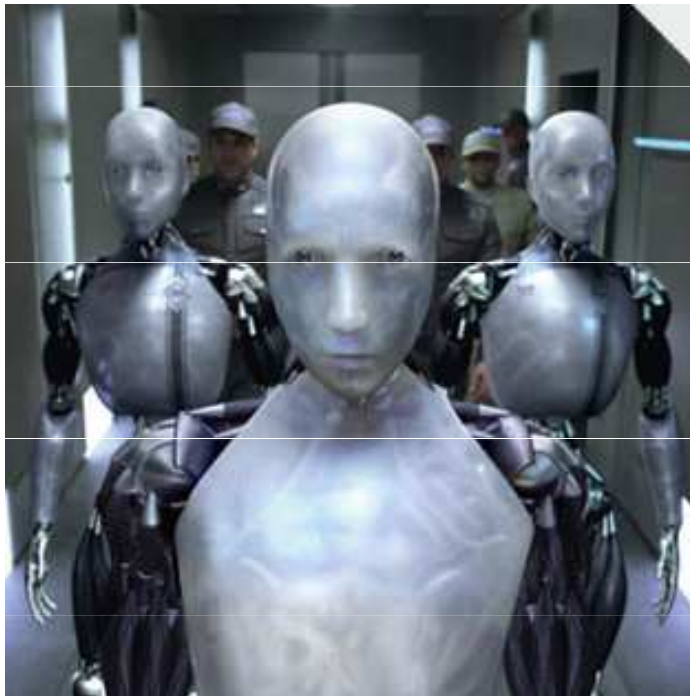
Umělá bytost

www.smallartworks.ca

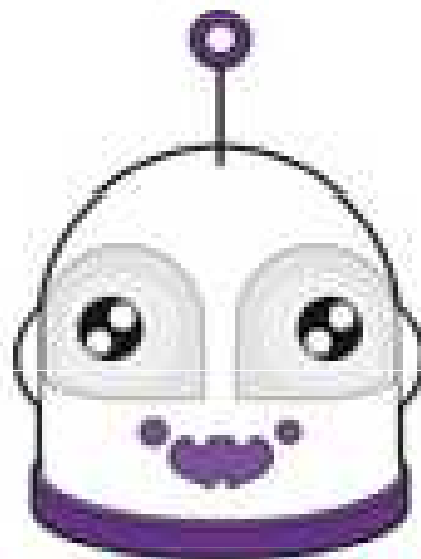

<http://www.igri.cz>

Umělá bytost

Umělá bytost

A.L.Z.B.E.T.A.
ARTIFICIAL LIFELIKE ZOMBIE
BUILT FOR EFFICIENT
TROUBLESHOOTING AND
ASSASSINATION

© Omega Impressions

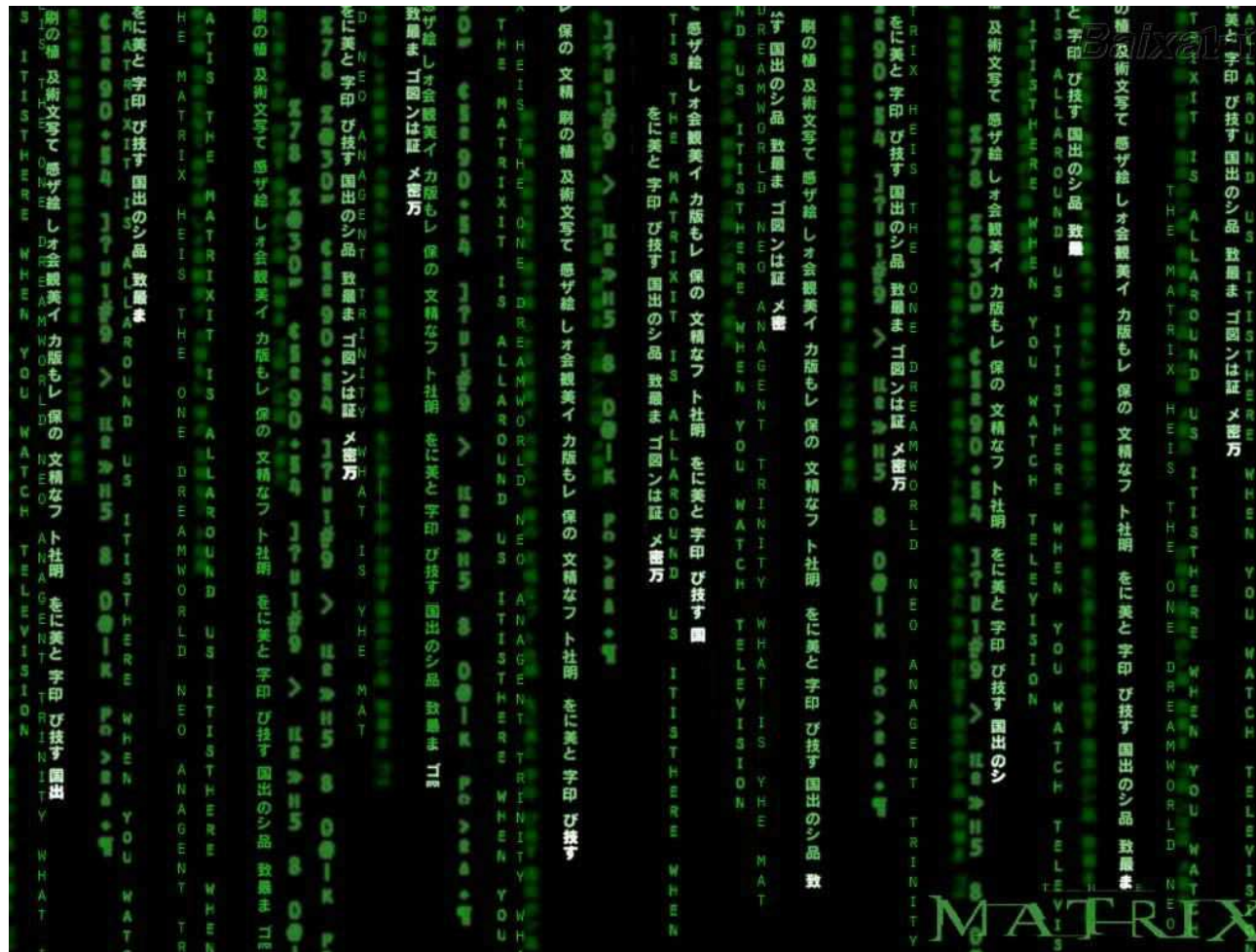

<http://www.law.kuleuven.be/icri>

Umělá bytost

Umělá bytost

Umělá bytost

- Člověkem uměle vytvořený systém, který se vyznačuje schopnostmi reagovat na prostředí, v němž existuje, měnit toto prostředí a dosahovat v něm svých cílů

Umělá inteligence - konstrukce

- Struktura (lidský mozek)
- Chování (Turningův test)
- Schopnosti (schopnost řešit problémy)
- Funkce (proces zpracování)
- Principy (adaptace při nedostatečné znalosti)

Prostředí působnosti

- Počítačové hry (Black and White)
- Virtuální světy (Second Life)
- Celosvětová síť Internet
- Koncová zařízení
- Roboti

Současný stav vývoje

- Second Life: Eddie – umělá bytost mající inteligenci čtyřletého dítěte
- Rascal: umělá bytost, která by měla v říjnu 2008 úspěšně zvládnout Turningův test
- Robotika: replikující se roboti schopni postavit sebe sama, adaptovat se na poškození, opravit se

Robotika

Self-Replicating Repairing Robots

<http://www.law.kuleuven.be/icri>

Softwaroví agenti a MAS

- Softwarový Agent: software jednající jménem a na účet svého uživatele (autonomní, distribuovaný)
- Multiagentní systémy: systém, v němž na sebe vzájemně SA reagují
- Využití: klasifikace, predikce, simulace, navigační systémy, elektronická kontraktace

Právní pojetí umělých bytostí

- České právo: Autorský zákon
  - Počítačový program
(„soubor, který obsahuje soustavu sledů příkazů, řídicích činností stroje za účelem dosažení požadovaného výsledku.“ Instrukce MS 75/99-OI)
  - Databáze
  - Umělecké dílo

USCITA (1999)

- Počítačový program: soubor příkazů či instrukcí určených k přímému či nepřímému použití v počítači za účelem dosažení určitého výsledku; nezahrnuje odděleně identifikovatelný informační obsah

USCITA (1999)

- Elektronický agent: počítačový program, nebo elektronický či jiný automatizovaný prostředek použitý osobou za účelem vyvolání akce nebo odpovědění na elektronické zprávy nebo jednání jménem této osoby bez kontroly či jednání této osoby v čase provádění akce, odpovídání na zprávu nebo v čase jiného vyvolaného jednání

Dostatečnost právní úpravy

?

Právní regulace

- Z krátkodobého hlediska
- Z dlouhodobého hlediska

Z krátkodobého hlediska

- Využívání softwarových agentů v procesu kontraktace: automatizovaný systém příjmu a vyřizování objednávek bez účasti a tudíž i kontroly lidských bytostí (subjektů práva)

Subjekty a jejich zájmy

- Tvůrce (Autor)
- Uživatel
- Osoby, s nimiž je takto komunikováno
- Třetí osoby
- Softwarový agent / umělá bytost ?

Zájem tvůrce (autora)

- Ekonomický zájem
- Smluvní úprava vztahů s uživatelem:
licenční smlouva:
  - Specifikace účelu
  - Popis schopností a rizik
  - Odpovědnost: vyloučení / záruka

Zájem uživatele

- Ekonomický zájem
- Nastolení důvěry prostřednictvím smluvní úpravy s tvůrcem
- Nastolení důvěry s dalšími osobami

Zájem osob komunikujících s UB

- Ekonomický zájem
- Obeznamenost s druhem komunikace
- Možnost výběru druhu komunikace
(fyzická osoba / umělá bytost)

Zájmy třetích osob

- Regulace v Občanském zákoníku: §50
- Smlouva ve prospěch třetí osoby
- Nutný souhlas třetí osoby
- Zájem: obeznámenost s druhem komunikace

Regulace de lege ferenda

- Regulace z krátkodobého hlediska:
  - Odraz existence softwarových agentů v právu: definice, specifika, přičitatelnost jednání uživateli
  - Speciální licenční smlouva: náležitosti, odpovědnost, zakázané klauzule
- Regulace z dlouhodobého hlediska

Udělení subjektivity UB

?

Argumenty PRO

- Nejde již o pasivní zprostředkovatele či automatizované prostředky, ale o aktivní autonomní systémy se schopností učit se z vlastní zkušenosti
- Rovnocenný partner v komunikaci
- Definice života: život je vlastností organizace hmoty, nikoliv hmoty, jež je takto organizována
- Ochrana zvířat

Argumenty PROTI

- Jde pouze o perfektní simulaci vnějšího světa, o nástroj umožňující lidem dosahovat jejich vlastní cíle
- Umělé bytosti postrádají přirozenou inteligenci, zdravý rozum a přirozený úsudek

Subjektivita

- Kvalita přiznaná právem
- Složky:
  - Způsobilost k právům a povinnostem
  - Způsobilost k právním úkonům
  - Způsobilost k protiprávním úkonům

Subjektivita II.

- Fyzické osoby
- Právnícké osoby
- Omezeně zvířata: způsobilost k právům
(zákaz týrání zvířat)

Chráněné hodnoty

- FO: život, zdraví, integrita, inteligence, city – prevence trpění
- PO: zprostředkovaná ochrana fyzických osob – prevence trpění
- Zvířata: prevence trpění zvířat i lidí

UB: cíle, vůle, deprivace

- Naprogramované zájmy: umělý pes je naprogramován mít hlad
- Cíl: najíst se
- Vůle: nalézt a sníst potravu
- Deprivace: ?
- Vývoj cílů: nové informace, výpočetní potenciál, prostor pro uchování dat

Kritéria udělení subjektivity

- Práva: schopnost trpět
- Povinnosti: pochopení významu
- Míra subjektivity?
- Rovnost s člověkem?

Splývání člověka a techniky

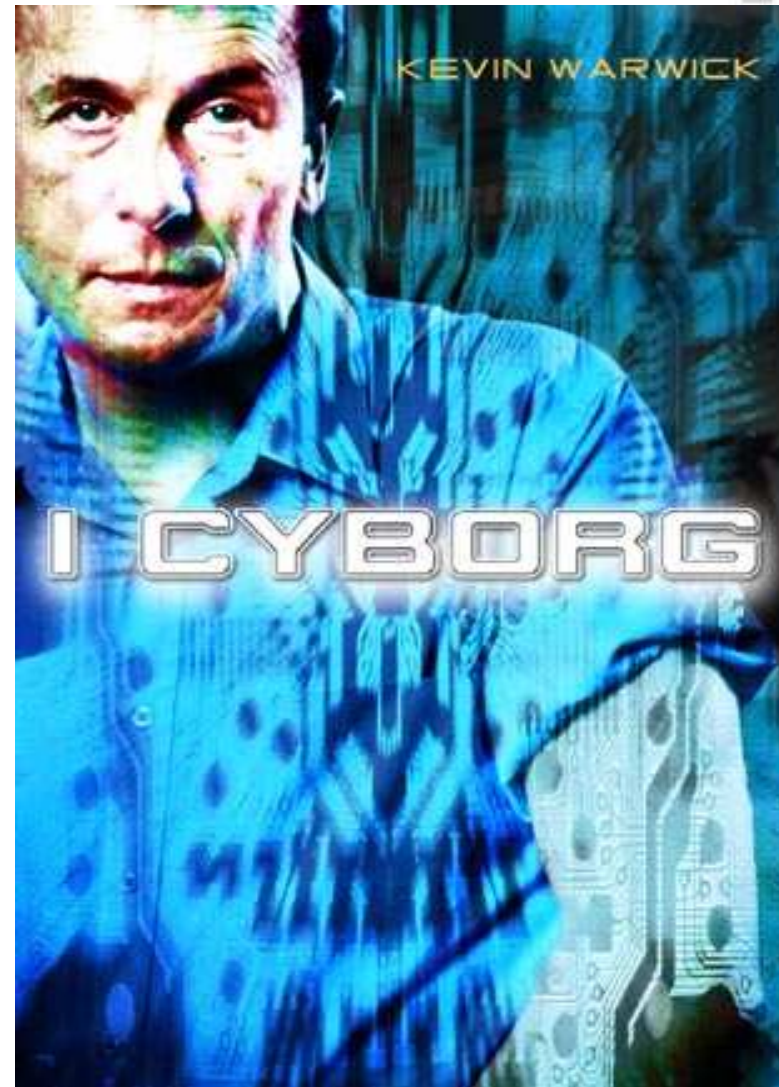
- Vkládání čipů
- Nahrazování tělesných orgánů
- Uchování myšlení na hmotném médiu

Splývání člověka a techniky

Projekt:

Cyborg 1.0 (1998)

Cyborg 2.0 (2002)

Splývání člověka a techniky

Uchování osobnosti
Na hmotném médiu

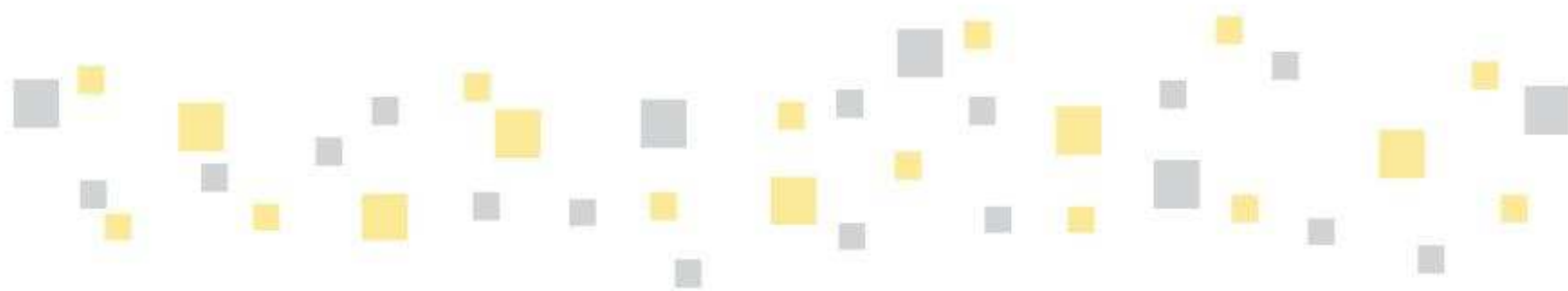
Splývání člověka a techniky

Splývání člověka a techniky

Můžeme dokonalou umělou inteligenci a člověka uchovaného na uměle vyrobeném hmotném médiu považovat za rovnocenné?

Otázky & komentáře?

<http://www.law.kuleuven.be/icri>

Děkuji za pozornost!

Alžběta KRAUSOVÁ

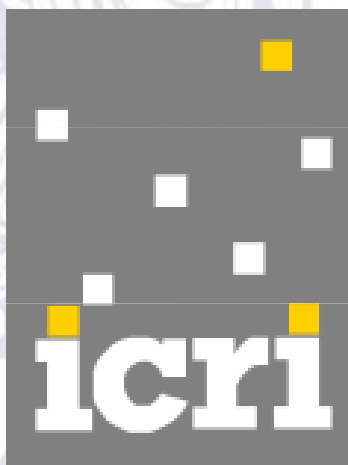
(betty.krausova@law.kuleuven.be)

Interdisciplinary Centre for Law & ICT - ICRI

K.U.Leuven

Sint-Michielsstraat 6

3000 Leuven

<http://www.law.kuleuven.be/icri>